

УДК:336.71.078.3

РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Радченко Н.Г., к.е.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Summary: The tasks of the National Bank of Ukraine in the field of financial stability of the banking system are determined. The main stages of implementation of the Comprehensive Program for the Development of the Financial Market are described. The results of the first stage of the Integrated Program are analyzed and their impact on the main indicators of the banks activity is assessed. A comparative analysis of banks' liquidity support instruments was carried out. Measures of the National Bank of Ukraine on the development of the "cashless economy" are determined.

Keywords: financial stability of the banking system, the National Bank, the Financial Stability Committee, systemically important banks, the capitalization of banks, emergency liquidity support, "cashless economy."

Постановка проблеми. Банківська система є центральною ланкою економічної системи будь-якої країни світу. Від її стану залежить, у першу чергу, рівень забезпечення кредитними ресурсами необхідними для розвитку суб'єктів господарювання та фізичних осіб. У свою чергу, успішний розвиток підприємництва, за наявності доступних та дешевих кредитних ресурсів, забезпечить своєчасне та повне надходження податків та інших обов'язкових платежів до державного бюджету країни. Останнє виступає головною умовою підвищення соціальних стандартів суспільства. На сучасному етапі в умовах політичної та фінансової кризи банківська система України перебуває у стані низької ліквідності та платоспроможності, внаслідок значного відтоку коштів з банківських рахунків та закриття значної кількості банківських установ.

Основні матеріали дослідження. Забезпечення фінансової стабільності в країні належить до першочергових завдань Національного банку України, для вирішення яких було розроблено Комплексну програму розвитку фінансового ринку.

Заплановано здійснити реалізацію комплексної програми в 3 етапи:

I етап. Вирішення проблем минулого та очищення фінансового сектору (2014 – 2016).

II етап. Закладення фундаменту для розвитку системи (2015 – 2017).

III етап. Реалізація заходів щодо самого розвитку (2017 – 2020).

Протягом першого етапу реалізації програми у банківській системі України відбулися значні зміни. За період 2014 -2016 рр., Національний банк змінив підходи щодо групування банків. Якщо до 2016 року, банки розподілялись на 4 групи: найбільші, великі, середні та малі, то вже з 2016 року, відповідно до рішення Комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків від 31 грудня 2015 року, класифікація банків України має наступний вигляд: 1 група – банки з державною часткою; 2 група – банки іноземних банківських груп; 3 група – група 1, до якої належать банки, частка активів яких перевищує 0,5% активів

банківської системи; 4 група – група 2, до якої належать банки, частка активів яких не перевищує 0,5% активів банківської системи.

Заслугує уваги затверджений Національним банком порядок визначення системно важливих банків. Станом на початок 2016 року, системно важливими банками в Україні визнані три банківські установи: ПАТ "Приватбанк", ПАТ "Ощадбанк" та ПАТ "Укрексімбанк".

З метою вирішення проблем споживчого кредитування, Верховною Радою України було ухвалено Закон України «Про споживче кредитування». Серед положень закону варто відзначити наступні: встановлені вимоги до реклами кредитних продуктів; заборонено вказувати можливість надання споживчого кредиту без документів підтвердження фінансового стану споживача, надавати безпроцентні кредити; відтепер банки зобов'язані повідомляти клієнтам «ефективну кредитну ставку», що включає загальні витрати за споживчим кредитом.

На сьогодні актуальною залишається проблема повернення довіри до банківської системи з боку населення та суб'єктів господарювання. Значна частина грошей перебуває не у формі банківських депозитів і не використовуються банками для перерозподілу ресурсів. Це знижує продуктивність фінансових ринків та економіки в цілому. Тільки вирішивши цю проблему можна подолати кризу у формуванні ресурсної бази банків. Саме тому, Національний банк активно просуває так звану концепцію «безготівкової економіки».

Висновки. Таким чином, за результатами проведеного дослідження, можна стверджувати, що Національний банк України проводить активну роботу по реформуванню фінансового сектору. Більшість із проведених заходів мали позитивний ефект для банківської системи, зокрема: скорочення кількості банківських установ; підвищення контролю за рівнем капіталізації банків; розробка нового інструменту підтримки ліквідності банків; прийняття Закону України «Про споживче кредитування»; запровадження заходів щодо зменшення обсягу готівкових розрахунків. Але, поряд з цим, мають місце й певні недоліки, на які обов'язково необхідно звернути увагу. Це, перш за все, визначення оптимальних масштабів присутності іноземного банківського капіталу на ринку банківських послуг. Не менш важливим напрямом подальшої роботи для Національного банку є удосконалення підходів щодо визначення системно важливих банків з урахуванням зарубіжного досвіду та вимог Базельського комітету. Актуальною залишається й проблема підвищення рівня довіри до банків з боку населення та суб'єктів господарювання. Вирішення цієї проблеми можливе, з урахуванням двох умов: перше - це розширення асортименту банківських послуг та поліпшення їх якості, а друге – підвищення рівня фінансової грамотності населення. Останнє, на нашу думку, повинно стати першочерговим завданням як для кожного окремого банку, так і для банківської системи в цілому.